

Олейник Вікторія – аспірант II року навчання
факультету міжнародних відносин
Східноєвропейського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник: кандидат економічних
наук, доцент І.С. Скороход

Шляхи удосконалення управління транскордонними водними ресурсами

Актуальність дослідження. На сучасному етапі глобалізації актуальним є розвиток транскордонних регіонів та транскордонної співпраці, при здійсненні якої значна частина уваги приділяється сфері природокористування, особливо сфері управління транскордонними водними ресурсами (ТКВР).

Мета дослідження. Метою даної статті є визначення основних шляхів удосконалення управління транскордонними водними ресурсами.

Велика кількість природних ресурсів (в т.ч. річки, озера) знаходяться на територіях двох і більше країн, вони набувають статусу транскордонних.

Конвенція з охорони і використання транскордонних водотоків і міжнародних озер (Гельсінкі, 17 березня 1992 р.) під “транскордонними водами” розуміє “води, які визначають та перетинають кордони між двома і більше державами” [1].

Управління в галузі використання і охорони транскордонних вод здійснюється за басейновим принципом, який є найбільш раціональною схемою управління. Важливою проблемою є те, що країни, які володіють ТКВР здійснюють таке управління самостійно.

Так, наприклад Західно-Бузьке басейнове управління поширюється лише на Волинську та Львівську область. Як відомо, на території цих областей у 1995 році було утворено Єврорегіон “Буг”. Територія єврорегіону охоплює також Брестську область Білорусії, Люблінське воєводство Польщі. Оскільки р. Західний Буг протікає по території і України, і Польщі, і Білорусії, то вона має статус транскордонної річки. Управління водними ресурсами цієї річки

кожна країна здійснює самостійно на власній території, тобто немає спільних органів управління, що є недоцільним, оскільки ефективність буде досягатися лише при спільній транскордонній співпраці в даній сфері. Отже, потрібно застосовувати повністю інтегроване управління ТКВР, коли враховуються інтереси країн-сусідів.

Відповідно до Конвенції з охорони та використання транскордонних водотоків і міжнародних озер прибережні країни укладають двосторонні та багатосторонні угоди та інші домовленості в тих випадках, якщо такі ще не існують, або вносять зміни в існуючі в сфері управління ТКВР. Такі угоди повинні визначати взаємовідносини та поведінку країн, які поділяють басейн стосовно комплексного управління ТКВР, їх обов'язки та відповідальність, процедуру транскордонної оцінки екологічного впливу [1].

Угоди про співробітництво передбачають створення спільних органів, до складу яких повинні входити представники країн, що мають спільний водний басейн. В їх рамках варто створити робочі групи для вирішення конкретних питань співпраці. Спільні органи повинні мати широку компетенцію, включаючи управління ТКВР, технічні і правові питання.

Існує необхідність обміну досвідом та інформацією між різними басейнами транскордонних річок з питань нормативних, наукових, методичних та інших аспектів діяльності, а також досягнутими практичними результатами. Для того, щоб скористатися значним регіональним досвідом і знаннями, необхідно створити мережу експертів в даній сфері.

Прибережні країни повинні надавати взаємну допомогу у критичних ситуаціях, таких як аварійне забруднення транскордонних вод, повені, посухи і т.д., а також надавати консультації на основі взаємної довіри і добросусідства на прохання будь-якої країни.

Принциповою особливістю транскордонного співробітництва є розробка і створення спільних, інтегрованих моніторингових та оціночних програм. Цей процес вимагає від країн визначення інформаційних потреб на основі їх

політики управління ТКВР. Ефективні програми інтегрованого моніторингу повинні включати вільний обмін узгодженими даними та інформацією.

Ще одним важливим моментом є створення єдиної правової бази для управління ТКВР та наближення національних законодавств у даній сфері.

Доступ до інформації про ТКВР повинен бути вільним. Її ефективному поширенню сприяє Інтернет. У даному випадку існують проблеми. Наприклад, щодо Єврорегіону “Буг”, то власні веб-сайти створені у Білорусії та Польщі, а в Україні зовсім немає. Інформацію про єврорегіон можна знайти лише на офіційному сайті Волинської облдержадміністрації. На офіційних сайтах Білорусії та Польщі існує тільки загальна інформація про діяльність єврогребіону. Варто створити спільний українсько-польсько-білоруський сайт, де можна було б знайти стратегічні документи, аналітичні звіти, а також детальнішу інформацію про діяльність єврорегіону.

Також варто створити міжнародний журнал з питань транскордонних вод, де повинна відображатися інформація про стан та перспективи управління ТКВР, досвід всі країн світу у даній сфері.

Отже, управляти такими ресурсами на свій розсуд є неетично по відношенню до інших країн і невірнo, оскільки вони є важливими для потреб населення, сільського господарства та забезпечення екологічної безпеки країн,. Від їх ефективного використання залежить добросусідські взаємовідносини по обидві сторони кордону.

Список використаних джерел:

1. Конвенція про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер. [Електронний ресурс] – Режим доступу до журн.: http://conservation.in.ua/legislation/konventsija_pro_ohoronu_vo_dotokiv_ta_oze.